

Valmieras Mūzikas skolas
profesionālās ievirzes izglītības programmas
Stīgu instrumenta spēle mācību priekšmeta *Kokles spēle*

Programma

1. Programmas pamatojums.

1.1. Mācību priekšmeta *Kokles spēle* programma. Pieņemta *Kokles spēles* skolotāju Vidzemes metodiskās komisijas 2002. gada 5. jūnija sēdē, protokols nr. 1

1.2. KNMC dokuments „Pašvaldību un juridisko personu dibināto izglītības iestāžu profesionālās ievirzes izglītības programmu mākslā, mūzikā un dejā izstrādes un noformēšanas kārtība” (08.05.2013.).

1.3. Iestājeksāmenu prasības Alfrēda Kalniņa Cēsu mūzikas vidusskolā.

2. Programmas apraksts.

2.1. Mācību priekšmeta *Kokles spēle* mērķi un uzdevumi.

2.1.1. Mērķi:

- veidot radošu un kvalitatīvu mācību procesu, tādējādi nodrošinot izglītojamajiem iespēju sagatavoties vidējā profesionālā izglītības programmā *Instrumentālā mūzika* apakšprogrammā *Kokles spēle*;
- radīt motivāciju izglītības turpināšanai vidējā profesionālā izglītības programmā *Instrumentālā mūzika* apakšprogrammā *Kokles spēle*;
- sekmēt izglītojamo veidošanos par garīgi attīstītu, brīvu, atbildīgu un radošu personību;
- sagatavot izglītojamus patstāvīgai muzicēšanai pēc mūzikas skolas absolvēšanas.

2.1.2. Uzdevumi:

- nodrošināt izglītojamajiem kvalitatīvu pamatzināšanu un pamata prasmju apguvi *Kokles spēlē*, veicināt muzikālo spēju attīstību, kā arī vērtību orientācijas veidošanu mūzikā, atbilstoši uzņemšanas prasībām vidējā profesionālā izglītības programmā *Instrumentālā mūzika* apakšprogrammā;
- sekmēt kolektīvās, individuālās un muzikālās darbības pieredzes apguvi;
- veicināt *Kokles spēles* prasmju apguvi, lai izglītojamie ar savu iztēli un tehnisko prasmi spētu atskaņot dažādu stilu, laikmetu un raksturu skaņdarbus;
- atraisīt izglītojamo muzikalitāti un radošās spējas, sekmēt izglītojamo emocionālo un intelektuālo attīstību;
- sagatavot un motivēt izglītojamus tālākai profesionālās izglītības ieguvei;
- iemācīt izglītojamajiem mācīties patstāvīgi, prast analizēt savu spēli, attīstīt pamatprasmi raksturot skaņdarbu tēlainību un mūzikas valodu;
- sniegt priekšstatu un attīstīt orientēšanos mūzikas žanros, stilos un komponistu daiļradē.

2. 2. Mācību darba formas un metodes.

2.2.1. Mācību stunda – 2 kontaktstundas (40 minūtes) nedēļā.

2.2.2. Patstāvīgā darba stundas.

2.2.3. Izglītojamo koncertu prakse:

- Valmieras MS - Dārza koncerti un Latviešu mūzikas dienu koncerti;
- slēgtie koncerti klases ietvaros;
- atklātie – klases, skolas, pilsētas, Latvijas, starptautiskā mērogā.

2.2.4. Konkursi:

- skolas, reģionālie, asociācijas, valsts, starptautiskā mērogā.

2.2.5. Festivāli:

- Starptautiskais Ziemas mūzikas festivāls Valmierā;
- reģionālie, valsts, starptautiskā mērogā.

2.2.6. Pārbaudes formas (visi mācību pārbaudījumi jāatskaņo no galvas):

- tehnisko prasmju pārbaudes;
- mācību koncerti;
- kontrolstundas;
- eksāmeni (tehniskais, pārceļšanas, skolas beigšanas, skolas beigšanas eksāmens – koncerts);
- noklausīšanās – pretendentu atlase koncertiem, konkursiem, festivāliem.

3. Programmas vispārējs saturs.

3.1. Mūzikas uztvere.

- 3.1.1. Mūzikas uztvere pēc dzirdes.
- 3.1.2. Mūzikas daudzveidības iepazīšana.
- 3.1.3. Iekšējās dzirdes, muzikālās atmiņas un ritma izjūtas attīstība.
- 3.1.4. Kultūrvides daudzveidības iepazīšana.

3.2. Mūzikas valoda:

- 3.2.1. Izcilu mūzikas piemēru iepazīšana.
- 3.2.2. Dažādu mūzikas žanru, stilu izpratne un interpretācija.
- 3.2.3. Mūzikas izteiksmes līdzekļu (ritms, tembrs, dinamika, skaņas augstums u.c.) apguve un pielietošana radošajā darbībā.

3.3. Muzikāli radošā darbība.

- 3.3.1. Muzikāli intelektuālo spēju attīstība.
- 3.3.2. Praktiskā muzicēšana, apgūstot instrumenta spēles pamatus gan solo, gan kolektīvajā muzicēšanā.
- 3.3.3. Eksperimentēšana un improvizācija.
- 3.3.4. Citu izpildītāju atskaņojuma vērošana un analīze.

4. Programmas apguves kvalitātes novērtēšana.

4.1. Izglītojamie, kuri apguvuši izglītības programmu un nokārtojuši visus programmā iekļautos mācību pārbaudījumus ar *pietiekamu* vērtējumu, saņem Apliecību par profesionālās ievirzes izglītību.

5. Tālākās izglītības iespējas.

5.1. Turpināt izglītību vidējā profesionālā izglītības programmā *Instrumentālā mūzika* apakšprogrammā *Kokles spēle*, kā arī citās vidējās profesionālās izglītības programmās.

5.2. Izglītoties dažāda veida profesionālās pilnveides programmās.

Programmas saturs

6. **1.klase.**

6.1. Uzdevumi

- 6.1.1. Iepazīties ar mūzikas instrumenta - *Kokle* uzbūvi, skaņas veidošanas likumsakarībām.
- 6.1.2. Apgūt notis, iepazīties ar aplikatūru, apgūt galvenos spēles paņēmienus – spēli ar plektu un ar pirkstiem.
- 6.1.3. Nostiprināt un pilnveidot izglītojamo tehniskās prasmes.
- 6.1.4. Veidot izglītojamo muzikālo gaumi.

6.2. Saturs.

- 6.2.1. Pozīciju mācība: uzlikt 1-8 pozīciju
- 6.2.2. Pirkstu spēle: vingrinājumi Šradika spēles veidā pa vienai skaņai
Akordu, arpēdžiju spēle (spēlē katru roku atsevišķi un mainot rokas)

6.2.3. Plektra spēle: plektra satveršana, glissando spēle, atsevišķu stīgu ieskandināšana

1-5 pozīciju savienošana, saistītās akordu secības

6.2.4. Kombinētais spēles veids: vingrinājumi plektra-pirkstu spēles veidā

6.2.5. 6-8 dažāda rakstura skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos

6.3. Pārbaudes formas.

6.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:

2 dažāda rakstura skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos

Piemēram:

leva Mežgaile Etīde ar 1 un 2 pozīciju

Latv.t.dz. "Kaķīts kurmi dancināja" I.Mežgailis apd.

6.3. 2. Tehnisko prasmju pārbaude 2. semestrī:

Vingrinājumi dažādos kokles spēles veidos

Etīde pirkstu spēles veidā

6.3.3. Pārceļšanas eksāmens:

2 dažāda rakstura skaņdarbi

Piemēram:

Latv.t.dz. "Čučī, mana, līgaviņa" A.Eglītes apd.

K.H.Viltons "Maza sonatīne"

6.4. Piedalīties koncertos.

6.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

7. 2. klase.

7.1. Uzdevumi

7.1.1. Papildināt zināšanas *Kokles spēlē*.

7.1.2. Attīstīt izglītojamo profesionālās dotības, pilnveidot tehniskās iemaņas.

7.1.3. Attīstīt muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

7.1.4. Nodrošināt izglītojamo piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos.

7. 2. Saturs.

7.2.1. Gamma arfas spēles veidā

7.2.2. Saistītais spēles veids(trijskanis 6 pozīcijā)

7.2.3.Šradika spēles veids dubultnotīs(1 un 2 pozīcija)

7.2.4.Akordu,arpēdžiju spēle 6-8 pozīcijās(spēlē ar katru roku atsevišķi un mainot rokas)

7.2.5.Plektra spēle:1-8 pozīciju savienošana

7.2.6.Kombinētais spēles veids

7.2.7.Lietuviešu spēles veids

7.2.8. Dažādu laikmetu un raksturu skaņdarbi, to skaitā Latv.t.dz.apdare

7.2.9. Mūzikas teorijas jautājumi, lasīšana no lapas.

7.3. Pārbaudes formas.

7.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:

2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:

A.Hasselmans "Šūpļa dziesmiņa"

Latv.t.dz. "Ziedi, ziedi rudzu vārpa" A.Eglītes apd.

7.3.2. Tehnisko prasmju pārbaude 2 reizes gadā:

- Gamma
- Trijskanis
- Lauztie trijskaņi
- Vingrinājumi
- Etīde

Piemēram:

Gamma Fa maž., re min.

Trijskanis Fa maž., re min.

Akordi, arpēdžijas, saistītais spēles veids(6,7,8 poz.)

Dubultnotis

Lietuviešu spēles veids

K.Černi Etīde Do mažors

- zināšanu pārbaude par mūzikas teorijas jautājumiem

7.3.3. Kontrolstunda:

Gamma , trijskanis, vingrinājumi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Lapas lasīšana

7.3.4. Pārceļšanas eksāmens:

2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos

Piemēram:

S.Makdonalds "Alpu valsis"

Latv.t.dz. "Skroderīši,vēverīši" A.Eglītes apd.

7.4. Piedalīties koncertos, konkursos.

7.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

8. 3. klase

8.1. Uzdevumi.

8.1.1. Papildināt izglītojamo zināšanas *Kokles spēlē*.

8.1.2. Mācīt izprast mūzikas valodu, tās izteiksmes līdzekļus, apgūt mūzikas terminoloģiju.

8.1.3. Attīstīt izglītojamo profesionālās dotības, pilnveidot tehniskās iemaņas.

8.1.4. Attīstīt muzikālo gaumi, mūzikas izpratni, lasīšanu no lapas.

8.1.5. Rosināt izglītojamos apmeklēt koncertus, klausīties un analizēt ierakstus.

8.1.6. Nodrošināt izglītojamo piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos.

8.2. Saturs.

8.2.1. Gamma arfas spēles veidā, lietuviešu spēles veidā.

8.2.2. Vingrinājumi(arfas spēles veidā, lietuviešu spēles veidā) un etīdes.

8.2.3. Latviešu tautasdziesmas apdares.

8.2.4. Izvērstas formas skaņdarbi.

8.2.5. Dažādu laikmetu un raksturu skaņdarbi.

8.2.6. Mūzikas teorijas jautājumi, lasīšana no lapas.

8.3. Pārbaudes formas.

8.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:
2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:
Latv.t.dz. "Ziedi, ziedi, ziedu pļava" V.Salaka apd.
A.Mačuka "Aiz Perta spoguļiem"

8.3.2. Tehnisko prasmju pārbaude 2 reizes gadā:

- Gamma
- Trijskanis
- 1.2.3.4.pozīcijas pretkustībā(arfas spēles veids)
- Lauztais trijskanis
- Dubultnotis
- Plektra spēles veids
- etīde

Piemēram:
Gamma, trijskanis Sol maž., mi min.
1.2.3.4.poz.pretkustībā
Lauztais trijskanis Nr.19
Dubultnotis 1.poz.un.2.poz.
N.Bokss Etīde

- zināšanu pārbaude par mūzikas teorijas jautājumiem (2. sem.).

8.3.3. Kontrolstunda:

Gamma, trijskanis

8.3.4. Pārceļšanas eksāmens:

2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos

Piemēram:
G.F.Hendelis "Dūdas"
V.Salaks "Aicinājums"

8.4. Piedalīties koncertos, konkursos.

8.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

Vingrinājumi dažādos spēles veidos
Lapas lasīšana plektra spēles veidā

9. 4. klase

9.1. Uzdevumi.

- 9.1.1. Papildināt izglītojamo zināšanas *Kokles spēlē*.
- 9.1.2. Apgūt jaunu repertuāru, mūzikas terminoloģiju.
- 9.1.3. Pilnveidot izglītojamo profesionālās dotības, tehniskās iemaņas.
- 9.1.4. Attīstīt muzikālo gaumi, mūzikas izpratni, pilnveidot lasīšanu no lapas.
- 9.1.5. Nodrošināt izglītojamo piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos.
- 9.1.6. Rosināt izglītojamos apmeklēt koncertus, klausīties un analizēt ierakstus.

9. 2. Saturs.

- 9.2.1. Gammas.
 - 9.2.2. Vingrinājumi, etīdes dažādos *Kokles spēles* veidos.
 - 9.2.3. Skaņdarbi ar polifonijas elementiem.
 - 9.2.4. Latviešu tautasdziesmas apdares.
 - 9.2.5. Dažādu laikmetu un raksturu skaņdarbi.
 - 9.2.6. Mūzikas teorijas jautājumi, lasīšana no lapas.
- 9.3. Pārbaudes formas.
- 9.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:
 - 2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos

Piemēram:
 G.F.Hendelis Pastorāle
 Latv.t.dz. "Caur sidraba birzi gāja" V.Sama apd.

9.3.2. Tehnisko prasmju pārbaude 2 reizes gadā:

- Gammas
- Trijskanis
- Gamma lietuviešu spēles veidā pretkustībā
- Lauztais trijskanis
- Plektra spēles veids
- Dubultnotis
- etīde

Piemēram:
 Gamma Re maž., si min.
 Trijskanis Re maž., si min.
 Gamma lietuviešu spēles veidā
 Lauztais trijskanis Nr.48
 Akordu spēle ar plektru(9.-12.pozīcijas).
 Dubultnotis Nr.7
 N.Bokss Etīde Do mažorā.

- zināšanu pārbaude par mūzikas teorijas jautājumiem (2. sem.).

9.3.3. Kontrolstunda:

Gamma, trijskanis.
 Vingrinājumi dažādos *Kokles spēles* veidos
 Lapas lasīšana kombinētajā spēles veidā.

9.3.4. Pārceļšanas eksāmens:

3 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:
 Latv.t.dz. "Ar laiviņu ielaidos" V.Salaka apd.
 V.Hannikainens "Intermecó"
 B.Andre "Amarants"

9.4. Piedalīties koncertos, konkursos.

9.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

10. **5. klase**

10.1. Uzdevumi.

10.1.1. Pilnveidot izglītojamo tehnisko un muzikālo līmeni.

- 10.1.2. Apgūt dažādu stilu, laikmetu un raksturu skaņdarbus.
- 10.1.3. Turpināt pilnveidot iemaņas lasīšanā no lapas, apgūt mūzikas teorijas jautājumus.
- 10.1.4. Nodrošināt izglītojamo piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos.
- 10.1.5. Rosināt izglītojamos apmeklēt koncertus, klausīties un analizēt ierakstus.
- 10.1.6. Rosināt izglītojamos mācīties patstāvīgi, analizēt savu spēli.

10.2. Saturs.

- 10.2.1. Gammas
- 10.2.2. Vingrinājumi, etīdes dažādos kokles spēles veidos.
- 10.2.3. Skaņdarbi ar polifonijas elementiem.
- 10.2.4. Izvērstas formas skaņdarbi.
- 10.2.5. Dažādu laikmetu un raksturu skaņdarbi.
- 10.2.6. Latviešu tautas dziesmu apdares.
- 10.2.7. Mūzikas teorijas jautājumi, lasīšana no lapas.

10.3. Pārbaudes formas.

- 10.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:
2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:

- I. Veide Kultūru impresija "Kīna"
- V. Salaks "Uz ezera"

10.3.2. Tehnisko prasmju pārbaude 2 reizes gadā:

- Gammas
- Trijskanis
- Lauztais trijskanis
- Plektra spēles veids
- Lietuviešu spēles veids
- Dubultnotis
- Flažoletu spēles veids
- etīde

Piemēram:

- Gamma Fa maž., re min.
- Trijskanis Fa maž., re min.
- Lauztais trijskanis Nr.91
- Plektra spēles veids (saliktās pozīcijas)
- Lietuviešu spēles veids: vingrinājums Nr.9
- Flažoletu spēles veids
- Dubultnotis Nr.7
- J. Nadermans Etīde Sol mažorā
- zināšanu pārbaude par mūzikas teorijas jautājumiem (2. sem.).

10.3.3. Kontrolstunda:

- Gamma, trijskanis.
- Vingrinājumi dažādos *Kokles spēles* veidos.
- Lapas lasīšana kombinētā spēles veidā.

10.3.4. Pārceļšanas eksāmens:

- 3 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:

- B. Andre „Rudens deja” Nr.3
- J.L. Djuseks Sonatina Nr.3
- I. Šablovska „Šūpuļdziesma”

10.4. Piedalīties koncertos, konkursos un festivālos.

10.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

11. 6. klase

11.1. Uzdevumi.

11.1.1. Paplašināt izglītojamo redzesloku, apgūstot dažādu laikmetu un stilu autoru kompozīcijas.

11.1.2. Turpināt darbu pie tehnikas pilnveidošanas, pilnveidot izpildījuma māksliniecisko kvalitāti, rosināt izglītojamā līdzatbildību par sava atskaņojuma kvalitāti.

11.1.3. Rosināt izglītojamos turpināt izglītību mūzikas vidusskolā.

11.1.4. Turpināt pilnveidot iemaņas lasīšanā no lapas.

11.1.5. Nodrošināt izglītojamo piedalīšanos atklātajos koncertos, festivālos, konkursos.

11.1.6. Rosināt izglītojamos apmeklēt koncertus, klausīties un analizēt ierakstus.

11.1.7. Turpināt apgūt mūzikas teorijas jautājumus, lasīšanu no lapas.

11.2. Saturs.

11.2.1. Gammas

11.2.2. Vingrinājumi, eīdes dažādos *Kokles spēles* veidos.

11.2.3. Skaņdarbi ar polifonijas elementiem.

11.2.4. Izvērstas formas skaņdarbi.

11.2.5. Latviešu tautasdziesmas apdare

11.2.6. Dažādu laikmetu un raksturu skaņdarbi, to skaitā arī ansambļi.

11.2.7. Mūzikas teorijas jautājumi, lasīšana no lapas.

11.3. Pārbaudes formas.

11.3.1. Mācību koncerts 1. semestrī:

2 skaņdarbi dažādos *Kokles spēles* veidos.

Piemēram:

17.gs.autors nezināms Skerco

N.Munda "Rasas vācēja"

11.3.2. Tehnisko prasmju pārbaude rudenī:

- gamma
- trijskanis
- garais trijskanis decīmās
- lauztais trijskanis
- lietuviešu spēles veids
- dubultnotis

11.3.3. Kontrolstunda:

Gamma, trijskanis.

Vingrinājumi dažādos *Kokles spēles* veidos

Lapas lasīšana.

11.3.4. Tehniskais eksāmens:

Gamma Re maž. si min.

Trijskanis Re maž.si min.

Garais trijskanis decīmās.

Lauztais trijskanis Nr.244

Lietuviešu spēles veids Nr.12

Dubultnotis Nr.10

J.Nadermans Etīde 11 diatoniskām skaņām

11.3.5. Skolas beigšanas eksāmens:

- Izvērstas formas skaņdarbs
- Latviešu tautasdziesmas apdare, vai latviešu komponista oriģinālskaņdarbs.
- Lirisks skaņdarbs

Piemēram:

J.L.Djuseks Sonāte Sibemol mažorā

L.Ančevska "Tad, kad miers"

Im.Zemzaris "Melnā bite"

11.4. Piedalīties koncertos, konkursos un festivālos.

11.5. Katram pedagogam ir uzdevums brīvi un radoši, izmantojot visu pieejamo literatūru, veidot izglītojamo muzikālo gaumi un mūzikas izpratni.

